

معرفیهای گزارشی

بیج کلیات

• کتاب و کتابخانه

غلامرضا فدایی عراقی، چاپ اول: تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۵، ۵۵۰ صص، وزیری. اطلاع‌رسانی امروزه در دنیا از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است، همان‌گونه که استفاده از ابزار و منابع اطلاع‌رسانی جایگاه ویژه‌ای نزد ارباب معرفت دارد. کتاب و کتابخانه از ارکان مهم و دستمایه‌های کلیدی اطلاع‌رسانی هستند.

این مجموعه که از ۲۹ مقاله فراهم آمده است، عموماً شامل دیدگاهی مدیریتی به معنای اخص و گاه حاوی پیامهای مدیریتی دربارهٔ تدوین کتاب و تنظیم کتابخانه و مراکز اطلاع‌رسانی است و یا نوعی گزارش از تلاش‌های مراکز یا کتابخانه‌هایی دارد که نقش مدیریت در ارائه خدمات آنها هویداست.

مقالات در پنج بخش شکل گرفته‌اند که عبارتند از: اهمیت کتاب و کتابخانه؛ کتابخانه‌های عمومی؛ برنامه‌ریزی و مدیریت؛ معرفی کتابخانه‌های دیگر کشورها و نقد و معرفی کتاب.

• وحدت از دیدگاه امام خمینی

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول: تهران، ۱۳۷۶، ۳۳۱ صص، وزیری.

جمع و تدوینی است دقیق و کارآمد از آنچه حضرت امام در باب وحدت اسلامی به بیان و بنان فرموده‌اند. در فصل اول مطالب مرتبط با ماهیت وحدت گزارش شده و فصل دوم دربارهٔ ضرورت وحدت به نگارش درآمده است.

فصل سوم مطالبی است دربارهٔ روش‌های ایجاد وحدت، که در آن از تأکید بر هدف واحد، خداخواهی، امداد الهی و... سخن رفته و دربارهٔ آثار و نتایج وحدت، وجوه مختلف وحدت، فقدان وحدت و عوامل آن بحث شده است.

تدوین موضوعی آثار حضرت امام تلاشی است بس‌ارجمند و سودمند و کارآمد و این اثر در این مجموعه بسیار خواندنی است و آموزنده.

• راهنمای حفاظت، نگهداری و مرمت کاغذ

ناردی-دم، مترجم ابوالحسن سروقد مقدم، چاپ اول: مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۷۶، ۲۶۱ صص، وزیری.

کتاب شامل چهار بخش و هر بخش شامل چند فصل است. در بخش نخست مؤلفان به موادی که در ساخت کتاب به کار می‌رفته و یا می‌رود از قبیل کاغذ، پوست، مرکب و انواع آن و روش تحصیل آنها پرداخته‌اند.

در بخش دوم عوامل تخریب کتاب از قبیل

عوامل فیزیکی-شیمیایی بیولوژیکی، بلایای طبیعی و یا انسانی را بررسی کرده است.

در بخش سوم، تدابیر احتیاطی برای نگهداری کتاب از قبیل کنترل شرایط اقلیمی نور، هوا و حفاظت از عوامل بیولوژیکی و فیزیکی را تبیین کرده و در بخش چهارم به شیوه‌های ترمیم کتب خراب شده از قبیل اسیدزدایی، سفید کردن، و چسب زدن پرداخته است.

• فهرست نسخه‌های خطی

مدرسه خاتم‌الأنبیاء بابل

علی صدرايي و همکاران، ۱۳۷۶، ۲۸۰ صص، وزیری.

این کتاب در باب معرفی نسخه‌های خطی مدرسه خاتم‌الأنبیاء (صدر) بابل است که در معرفی‌ها ضمن یادکرد شماره ثبت کتاب در کتابخانه مزبور، نام نویسنده، زبان، موضوع، توضیح محتوای کتاب، ذکر آغاز و انجام کتاب، نوع خط، نام کاتب و سال کتابت و محشیان بر کتاب، نوع جلد، تعداد برگ و سطور و اندازه قطع کتاب، خصوصیات نسخه یاد شده است.

در پایان کتاب چندین فهرست از قبیل فهرست مؤلفان، کاتبان، واقفان، اعلام، مستفرفه، کتاب‌های معرفی شده، کتاب‌های ضمنی، فهرست موضوعی و فهرست امکان‌آورده شده است.

• حفاظت و نگهداری مواد کتابخانه‌ای

بابک پرتو، چاپ اول: تهران، سمت، ۱۳۷۶، ۱۲۵+۶ صص، وزیری.

کتاب در شش فصل مباحث مهمی دربارهٔ

چگونگی نگهداری کتاب را بررسی می‌کند. در فصل اول سابقه این کار و نقش پیشرفت تکنولوژی را در نگهداری کتاب یادآور می‌شود و در فصل‌های بعدی دشمنان مواد کتابخانه‌ای، سیستم پیشگیری از مواد کتابخانه‌ای، شرایط و خصوصیت حفاظت، نگهداری کتاب‌های چاپی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در فصل آخر نیز نتیجه‌گیری بحث ارائه شده است.

تبییح قرآن و حدیث

• آشنایی با علوم قرآن

جواد محدثی، چاپ اول: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۱۳۶ ص، پالتویی.

نویسنده به زبان ساده بخش‌هایی از علوم قرآنی را برای نوجوانان توضیح می‌دهد. از مباحث مطرح شده می‌توان تقسیم و اجزاء قرآن، مکی و مدنی بودن آیات، نام سوره‌ها، نزول قرآن، برخی اصطلاحات علوم قرآنی از قبیل: تأویل، اعجاز، وحی، ناسخ و منسوخ و غیره را یادآور شد.

• اليهود فی القرآن

عفیف عبدالفتاح طباره، چاپ

اول-ایران: قم، منشورات الشریف

الرضی، ۱۳۷۶، ۲۹۵ ص، وزیری.

نویسنده در باب نخست این کتاب، یهود از دیدگاه قرآن را تحت عناوین، یهود در جزیره‌العرب، پیامبر و یهودیان، توطئه یهودیان علیه اسلام مال اندوزی یهودیان، طبیعت یهودیان، هجو کفار بنی اسرائیل، وصایای قرآن بر یهود، درگیری مسلحانه بین مسلمانان و یهودیان، ناپایداری دولت یهود می‌پردازد.

در ادامه، داستان حضرت ابراهیم و حضرت یوسف و حضرت موسی به بحث کشیده و در نهایت، تحقیقی درباره

شیوه داستان سرایی قرآن آورده است.

• تدریب الراوی فی شرح تقریب النوادی

جلال الدین سیوطی، چاپ اول:

دمشق، دارالکلم الطیب، ۱۴۱۸،

وزیری.

ابوزکریا نوادی کتابی پرداخته است در مصطلح الحدیث کوتاه و سودمند با عنوان «التقریب و التیسیر» و جلال الدین سیوطی شرحی سودمند و گسترده بر آن نوشته است با عنوان «تدریب الراوی».

تدریب را می‌توان از جمله سودمندترین کتاب‌های «مصطلح الحدیث» دانست که چاپ‌های متعددی دارد. این چاپ کتاب بر اساس سه نسخه مقابله و تصحیح شده و در پانوشت‌ها منابع اقوال و احادیث آمده و، گاهی برای تبیین مطالب متن توضیحاتی افزوده شده است.

• مسند الحمیدی

عبدالله بن زبیر قریشی، چاپ اول:

دمشق، دارالسقا، ۱۴۱۸، وزیری.

ابوبکر عبدالله بن زبیر قریشی و حمیدی از عالمان و محدثان قرن سوم هجری است و مسند او از جمله مسانید کهن حدیثی است.

حسین سلیم اسد کتاب را با دو نسخه خطی و یک نسخه چاپی سنجیده و نسخه بدل‌ها را در پانوشت‌ها ضبط کرده است. جایگاه یادکرد احادیث کتاب را در دیگر منابع حدیثی نشان داده و گاه بین این متن‌ها سنجده است.

واژه‌های دشواریاب را در پانوشت‌ها شرح کرده و درباره چگونگی اسناد اظهار نظر کرده است.

همچنین در مقدمه‌ای دراز دامن از جریان مسندنگاری، مسند حمیدی 'اهمیت' آن شرح حال حمیدی و ... سخن گفته است.

• رسالة الأنبياء

عمر احمد عمر، چاپ اول: دمشق،

العصمه، ۱۴۱۸، وزیری.

مؤلف در این کتاب زندگانی پیامبرانی را که در قرآن یاد شده‌اند، به گونه‌ای تحلیلی و تحقیقی گزارش کرده است. او در این پژوهش اساس را آیات قرار داده و برای روشن شدن زوایای ابهام به احادیث مراجعه کرده است. وی در نگارش این مجموعه، از آثار تاریخی جز بهنگام ضرورت بهره نگرفته است. «رسالة الانبياء» کتابی است سودمند و خواندنی.

تبییح فقه

• دروس تمهیدیه فی القواعد الفقهیه

الشیخ باقر الأیروانی، چاپ اول: قم،

انوار المهدی، ۱۴۱۸، ۱۶۲ ص،

وزیری.

مؤلف چندین قاعده فقهی از قبیل قاعده طهارت، قاعده بازار مسلمان، اصل صحت، قاعده لانعاد، قاعده میسور، قاعده فراغ، قاعده ید، غرر، تسبیب، لاضرر، نفی حرج، قرعه، فراش، التزام، و قاعده سلطه را در کنار مطالبی پیرامون مضمون قاعده، مدرک قاعده، و ... بررسی کرده است.

• دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی

شیخ باقر ایروانی، چاپ اول: قم،

دارالعلم، ۱۴۱۸، ۳۶۹ ص، وزیری.

کتاب به زبان عربی است، مقدمه کوتاهی در تطور تاریخ فقه شیعه دارد و در ادامه مسائل فقهی را با ارائه بعضی از مستندات آن بیان می‌کند. این کتاب به عنوان کتاب درسی برای طلاب خارجی حوزه علمیه قم تدوین شده است.

• در خانقاه بیدخت چه می‌گذرد

محمد مدنی، چاپ اول: قم، مؤلف،

۱۳۷۶، ۱۸۴ ص، رقعی.

نویسنده که خود روحانی منطقه صوفیان

دیدگاه قرآن کریم. این مجموعه دارای چهار بخش است که اکنون بخش اول آن را در دو مجلد پیش روی داریم. بخش اول مشتمل است بر سنت های الهی در آفاق و انفس و امت ها. در این دو مجلد بیش از ۱۵۰۰ عنوان اصلی به بحث نهاده است که این عناوین دارای عنوان های ریزتر است، مانند: الأبتلاء، الأستخلاف، خلق الأنسان، ارتباط المعصیه بالأحداث الكونیه، ارتباط الطاعة بالحياة الطیبه، و ...

در ذیل همه عناوین، آیات الهی است با اندکی توضیح برگرفته از تفاسیر و غالباً از کتاب «فی ظل القرآن» اثر سید قطب.

• التفسیر الوجیز

سید محمد تبریزی، چاپ اول:

قم، مؤسسه الامام المنتظر، ۱۴۱۸،

۶۶۱ص، وزیری.

تفسیری است مختصر و در حد توضیح واژه ها و گاه متن آیات که در حاشیه قرآن کریم به چاپ رسیده است. مؤلف به ندرت به اقوال و احادیث اشاره می کند. آقای مالک محمودی به تحقیق و تصحیح آن همت گماشته و این اشارات را منبع یابی کرده است.

• قیس من نور القرآن الکریم

محمد علی صابونی، چاپ اول: دمشق، دارالقلم، ۱۴۱۸، وزیری.

محمد علی صابونی از نویسندگان و محققان سوری مقیم عربستان است و در موضوعات قرآنی آثار بسیاری تألیف و یا تصحیح و تحقیق کرده است. «قیس من نور القرآن الکریم» یکدوره تفسیر است به ترتیب سوره و آیه تفسیر آیه به آیه سوره ها. مؤلف براساس این دیدگاه که سوره ها دارای محور و یا محورهای موضوعی مشخصی هستند ابتدا به تبیین هدف کلی سوره و روشن سازی محور موضوعی آن می پردازد و آنگاه

فرقه ناجیه که در آن روایات وارده درباره فرقه ناجیه به تحقیق کشیده شده است. نویسنده در مقدمه، با بهره گیری از روایات و آیات به حقایق مذهب شیعه استدلال می کند.

• دین و چشم اندازهای نو

آلستون-بینگر-لگنهاوزن؛ ترجمه:

غلامحسین توکلی، چاپ اول: قم، دفتر

تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۱۹۹ص،

وزیری.

در این کتاب چند مقوله از مباحث کلام جدید از قبیل زبان دین، تبیین های روان شناختی از دین، احیاء طبیعت گرایانه دین، دین و علم، دین و نیازهای خرد و مبنایگروی و شناخت شناسی دین به بحث و بررسی کشیده شده است.

• مهزلة العقل البشري

دکتر علی وردی، چاپ اول: قم، انتشارات الشریف الرضی، ۱۳۷۶، ۲۹۳ص،

وزیری.

نویسنده در این کتاب به بررسی جامعه مدنی می پردازد و مقوله هایی از قبیل دمکراسی در اسلام، ایرادات مدینه فاضله و تفکر متعصبان، را مورد بررسی قرار می دهد. سپس گفتگویی منتقدانه با سید مرتضی عسکری زیر عنوان سفسطه می آورد و به مسأله موضعگیری های شیعه و سنی و نزاع بین آن دو می پردازد. در خاتمه هدف امام علی (ع) را ایجساد خلافت برای احیای معارف پیامبر و هدف عمر را خواستن خلافت برای خویش می شمارد.

• اصول العلوم الانسانیة

زینب عطیه محمد، چاپ اول: قطر،

کلیة الشریعة، ۱۴۱۷، ۱۷۷۷ص،

وزیری.

فهرستی است موضوعی و بسیار گسترده از موضوعات و مباحث مرتبط به انسان از

نعمت الهی و محل تولد رؤسای این فرقه است، داستان پیدایش و روند این فرقه را تبیین می کند و گرفتاری هایی که از سوی این خانقاه گریبانگیر مردم منطقه شده است و همکاری های خانقاه مزبور با رژیم گذشته را توضیح می دهد. کتاب از این نظر که گزارش مستندی از خلوت صوفیان یاد شده است، برای کسانی که فریب جلوت آنان را می خورند خواندنی است.

• جمع فلسفه و کلام و تفسیر

• ادراک حسی از دیدگاه ابن سینا

محمد تقی فعّالی، چاپ اول: قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۳۲۵ص، وزیری.

نویسنده ادراک حسی را طی چند بخش از دیدگاه ابن سینا بررسی می کند. همچنین مقوله هایی از قبیل نفس، قوای نفس، ادراک، احساس، حواس را مطرح می کند و در ضمن بیان نظریه ابن سینا و توضیح مقولات فوق، گاه کار مقایسه ای نیز انجام می دهد.

• حکمت شیعی

مرتضی رحیمی نژاد، چاپ اول: تهران، اندیشه معاصر، ۱۳۷۶، ۲۳۸ص.

نویسنده در پی تبیین حکمت از دیدگاه مذهب شیعه است و حکمت شیعی را چیزی غیر از فلسفه شیعی یا کلام شیعی می داند و برای اثبات نظریه خود نخست عقل را از دیدگاه قرآن و اخبار بررسی می کند، آنگاه به تعریف حکمت شیعی می پردازد و سپس منابع اصالت و نمایندگان آن از قبیل فارابی، صدرالمتألهین و علامه طباطبایی را یادآور می شود و در آخر دو دیدگاه اخباری و مکتب تفکیک را به عنوان دیدگاه مقابل حکمت شیعی نقد می کند.

• تعیین الفرقة الناجیه

السید محمود الفریفی، چاپ اول:

مشهد، دار حفظ التراث البحرانی،

۱۴۱۸، ۱۲۰ص، رقی.

این کتاب تحقیقی است درباره موضوع

مجموعه‌هایی از آیات را با توجه به آن هدف و محور و یا محورهای تفسیر می‌کند. تفسیر صابونی نگاهی است نو به تفسیر آیات و از این جهت سودمند. پیشتر شش جلد از آن نشر یافته بود و اکنون همه مجلدات آن نشر یافته است. چاپ دیگری از آن در هشت جلد به همت «دارالسلام» منتشر شده است.

• تفسیر بیضاوی

عبدالله بن عمر بیضاوی، چاپ اول: بیروت، دارالفکر، ۱۴۱۷ و زیری.

«انوار التنزیل و اسرار التأویل» معروف به تفسیر بیضاوی از تفاسیر مشهوری است که صبغه ادبی و بیانی آن بر دیگر جنبه‌هایش برتری دارد. این تفسیرها مورد توجه عالمان و تفسیرپژوهان فریقین بوده است. از این روی شرح‌ها و حاشیه‌های بسیار دارد و نیز چاپ‌های بسیار. این چاپ همراه با حاشیه کازرونی، چاپی است منقح همراه با تخریج احادیث و نقد و بررسی نقل‌های مختلف.

• المستفاد من قصص القرآن

عبدالکریم زیدان، چاپ اول: بیروت مؤسسه الرساله، ۱۴۱۸، ۵۸۹+۶۲۶ ص، و زیری.

عسب‌الدکریم زیدان از نویسندگان سختکوش و نیک‌نگار عراقی و اکنون مقیم یمن است. او آثار ارجمندی در ابعاد مختلف فرهنگ اسلامی دارد و این کتاب از جمله آثار خواندنی و سودمندی است. مؤلف کتاب را در دو بخش سامان داده است: در بخش اول قصص انبیای سلف را آورده است و در بخش دوم آنچه را با زندگانی رسول‌الله (ص) و اصحاب وی مرتبط است.

شیوه کار بدین صورت است که ابتدا داستان و یا زندگانی پیامبر، با جمع‌آوری آیات در یکجا و گزیده نگارشی، گزارش

می‌شود و آنگاه بهره‌های اجتماعی، فقهی، کلامی، و ... که می‌شود از آن برد. عنوان توضیحی کتاب «للدعوة والدعاة» است. روشن است که مؤلف آن را به گونه‌ای سامان داده است که برای گسترش فرهنگ قرآنی و بهره‌گیری مبلغان سودمند باشد.

• الکشاف

محمود بن عمر زمخشری، چاپ اول: بیروت، دار احیاء التراث الاسلامی، ۱۴۱۸، و زیری.

تفسیر «الکشاف» تفسیری است بس مشهور و بسیار مهم و دارای چاپ‌های متعدد. این چاپ بر پایه نسخه‌ای خطی و با سنجش دو نسخه چاپی حروف زنی شده است. و در پانوشتها، منابع احادیث نشان داده شده است. کشاف حاشیه‌ها، نقدها و تعلیق‌های بسیار دارد. در این چاپ در ذیل صفحات «الانتصاف فیما تضمنه الکشاف من الاعتزال» «الکاف الشاف فی تخریج احادیث الکشاف» و شرح شواهد الکشاف، چاپ شده است. محقق کتاب در ضمن مقدمه‌ای مفصل از جریان تفسیرنگاری در حوزه فرهنگ اسلامی و جایگاه کشف در آن، سخن گفته است.

• تفسیر الطبری «تقریب و تهذیب»

صلاح عبدالفتاح الخالدی، چاپ اول: دمشق، دارالقلم، ۱۴۱۸، و زیری.

«جامع البیان عن تأویل آی القرآن» را بحق «ام‌التفاسیر» نامیده‌اند. اشتغال گسترده آن بر اقوال صحابه و تابعین و نقد و تحلیل طبری از اقوال و تکیه او در بررسی اقوال به ادب عربی و شعر جاهلی و ... از جمله برجستگی‌های این تفسیر است. آقای خالدی تفسیر طبری را روزآمد ساخته و به گفته او برای نسل امروز خواندنی کرده است. نقل‌های بسیار را از تفسیر افکنده و در حد روشن شدن متن

آیه، به گزارش اقوال بسنده کرده است. در این پیرایش و آرایش نشر کتاب را نیز دیگرگون کرده است و با عبارت پردازی امروزی آن را سامان داده است، برای بحث‌های مختلف آن عنوان‌های گونه‌گون گذاشته و تفسیر را برای نسل امروز بحق خواندنی کرده است.

• خط الأئمة والمواجه

محمد علی جواد، چاپ اول: قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۴۹۲ ص، و زیری.

کتاب به بررسی شیوه‌های برخورد انبیاء با مخالفان خویش و چگونگی برخورد مخالفان با آنان بر پایه آیات قرآن پرداخته است و چند مورد از قبیل اعراض از پیامبر، تکذیب، اتهام جنون و سحر، استهزاء و اتهام گمراهی را به طور خاص به تفصیل بحث می‌کند.

• جیح اخلاق و عرفان

• پانصد حدیث

احمد صادقی اردستانی، چاپ چهارم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، قم، ۱۳۷۶، ۲۸۸ ص، رقی. در شماره‌های گذشته معرفی شده است.

• الدهاء عند اهل البيت

محمد مهدی آصفی، چاپ اول: قم، انوار الهدی، ۱۴۱۸، ۳۳۶ ص، و زیری.

نویسنده نخست دعا را تعریف می‌کند و آنگاه به استجاب دعا، آداب و شرایط دعا، و سائط دعا، شایستگی‌ها و ناشایستگی‌ها در امر دعا، حب الهی در ادعیه اهل البیت، زیارت، مصادرات دعاها، شیعه پرداخته است.

• در ستامه عقاید

علی شیروانی، چاپ اول: قم، انتشارات انصاریان، ۱۳۷۶، ۲۴۶ ص، و زیری. کتاب مباحث اعتقادی خداشناسی،

نبوت، امام شناسی و معاد را به بحث کشیده است. در آغاز آن درآمدی به عنوان کلام آمده که نویسنده در آن چند بحث کلام جدید را نیز آورده است.

• **منیة المرید فی أدب المقید والمستفید**

شهید ثانی / رضا مختاری، چاپ چهارم: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۴۹۶ ص، وزیری. این اثر بتفصیل در شماره دوم همین مجله معرفی شده است.

تاریخ و شرح حال

• **الأمام جلال الدین السیوطی**

ایاد خالد الطباع، چاپ اوّل: دمشق، دارالقلم، ۱۴۱۷، ۴۶۴ ص، جیبی. کارنامه جلال الدین سیوطی بسی پربرگ و یاری است. کثرت تألیف، خوش نویسی و چینش سهل الروصل مطالب از ویژگی های سیوطی است. نویسنده کتاب در این اثر در ضمن پانزده فصل به تفصیل از زندگانی، آثار و اندیشه های سیوطی سخن گفته است.

روزگار سیوطی، زادگاه و خاندان سیوطی، استادان و شاگردان وی، شخصیت علمی سیوطی، سیوطی و علوم قرآن، سیوطی و علوم حدیث، سیوطی و علم فقه و اصول سیوطی و علوم ادب، سیوطی و دانش تاریخ سیوطی و منطق و کلام از جمله عناوین فصول این کتاب است.

• **جمال الدین القاسمی**

نزار أباطه، چاپ اوّل: دمشق، دارالقلم، ۱۴۱۸، ۳۶۶ ص، جیبی. جمال الدین قاسمی که به «علامه الشام» مشهور است از مفسران و مصلحان بزرگ قرن چهاردهم هجری است.

مؤلف در این کتاب در ضمن شش فصل ابعاد مختلف شخصیت وی را کاویده و زندگانی، آثار و اندیشه های او را به

صورت تحلیلی گزارش کرده است. در فصل اوّل از روزگار قاسمی بحث شده است و در فصل دوم از خاندان وی. فصل سوم عهده دار زندگانی قاسمی است و خلق و خوی او. در فصل چهارم از دوستان قاسمی، درس ها و شاگردانش سخن رفته است.

فصل پنجم ویژه گزارش آثار اوست و در فصل ششم از حرکت اصلاحی قاسمی و اندیشه ها و آرای او بحث شده است.

• **تاریخ موالد العلماء و وفیاتهم**

ابو سلیمان محمد بن عبدالله بن زبیر ربیعی، چاپ اوّل: کویت، منشورات مرکز المخطوطات، ۴۵۰ ص، وزیری. در این کتاب سالزاد و سالمرگ عالمان براساس سنوات تاریخی گزارش شده است. کتاب با دو ضمیمه آنچه را یاد شد تا تاریخ ۴۸۵ گزارش کرده است.

آقای محمد المصری منابع شرح حال تمام افرادی را در متن کتاب یاد شده اند، در پانویست ها آورده است و در مقدمه ای کوتاه از شرح حال مؤلف و اهمیت کتاب نیز سخن گفته است.

• **ملاحیب الله شریف کاشانی**

عبدالله موحدی، چاپ اوّل: قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۱۴۹ ص، رقمی.

ملاً شریف کاشانی یکی از مجتهدان شهر کاشان در نیمه اوّل سده چهاردهم هجری قمری است. نویسنده در این کتاب تلاش کرده شرح حال وی از قبیل سفرها، اساتید، زهد، آثار علمی، شعر و شاگردانش را معرفی و تبیین کند.

• **فضل بن شاذان**

علی صدرایی خوبی، چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۱۱۲ ص، رقمی.

فضل بن شاذان نیشابوری از روایان و فقیهان بزرگ شیعه است. کتاب در ده

بخش به زندگی، شاگردان، روایان، آثار وی می پردازد.

• **روایان نور- احمد بن اسحاق**

ناصر باقری بیدهندی، چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۹۵ ص، رقمی.

احمد بن اسحاق قمی یکی از روایان شیعی از خاندان اشعری قم است و نویسنده ضمن تبیین ستم های عباسیان علیه شیعیان و پس از گزارشی از قم در آن روزگار، به زندگی وی می پردازد.

• **روایان نور- محمد بن ابی بکر**

ناصر باقری بیدهندی، چاپ اول: قم، مؤسسه فرهنگی دارالحدیث، ۱۳۷۵، ۹۰ ص، وزیری.

کتاب شرح حال محمد بن ابی بکر از اصحاب برجسته امام علی (ع) است. نویسنده مولد و منشأ محمد، ویژگی های وی، برخوردش با خلیفه سوم، موقعیتش در حکومت امسام علی (ع) و چگونگی شهادتش را تشریح می کند.

• **روایان نور- مؤمن طاق**

ناصر باقری بیدهندی، چاپ اول: قم، دارالحدیث، ۱۳۷۵، ۹۲ ص، رقمی.

کتاب شرح حال مؤمن طاق یکی از روایان شیعی و از اصحاب امام جعفر صادق (ع) است.

در این کتاب جایگاه علمی، شعر و احتجاجات مؤمن طاق بررسی شده است.

• **آخوند ملا عبدالله بهابادی**

احمد ترحمی، چاپ اول: یزد، انتشارات بهاباد، ۱۳۷۴، ۱۳۷ ص، رقمی.

آخوند ملا عبدالله صاحب حاشیه معروف در علم منطق یکی از برجستگان دانش منطق ارسطویی است.

نویسنده در این کتاب ضمن معرفی زادگاه، شرح حال وی را بیان می کند و

شاگردان و آثار به جای مانده از وی را نیز به طور مفصل یاد می‌کند.

• **زراره و خاندان امین**

عباسعلی صدیقی نسب، چاپ اول:

مشهد، بنیاد پژوهش‌های اسلامی،

۱۳۷۵، ۱۵۰ ص، رقعی.

خاندان امین و بویژه زراره در میان راویان احادیث شیعه از جایگاه والایی برخوردار و بسیاری از روایت‌های شیعی را این خاندان نقل کرده‌اند. کتاب شرح حال و موقعیت زراره و خاندان وی را بررسی می‌کند و زندگی سیاسی اجتماعی زراره، شیوه و تعداد احادیث منقوله توسط وی، توان علمی، نقش وی در ترویج فقه را توضیح می‌دهد.

• **نگاهی کوتاه به زندگی زینب کبری**

سید هاشم رسولی محلاتی، چاپ دوم:

قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات،

۱۳۷۶، ۱۲۷ ص، رقعی.

کتاب شرح زندگی حضرت زینب (س) است و در آن دوران کودکی، ازدواج و سپس فضایل حضرت زینب بررسی شده است. آنگاه نقش وی در جریان کربلا توضیح داده شده و در ادامه مسیر حرکت کاروان اُسرء کربلا و نقش حضرت زینب در این جریان و بویژه خطبه‌های آن حضرت آورده شده است.

• **بیج ادبیات**

• **انگلیسی برای دانشجویان رشته معدن**

سید محمد مشیری-روشن ضمیر، چاپ

اول: تهران، سمت، ۱۳۷۶، ۲۲۳ ص،

وزیری.

کتاب جهت آموزش زبان انگلیسی تخصصی برای رشته معدن نگارش یافته است.

• **متون تاریخی به زبان فارسی**

عبدالحسین نوایی، چاپ اول: تهران،

سمت، ۱۳۷۶، ۲۷۶+۸ ص، وزیری.

کتاب در صدد است با ارائه نمونه‌هایی از

متون کهن فارسی بر پایه تاریخ نگارش شرح حال هر کدام از نویسندگان آن آثار و بیان شیوه و سبک نگارش کتب تاریخی در گذشته، دانشجویان رشته تاریخ را که توان قرائت همه آن متون را در طول تحصیل ندارند، با شیوه نگارش تاریخی آشنا کند.

کتاب شامل نمونه‌هایی از ۶۴ کتاب تاریخی است که با تاریخ بلعمی آغاز و تاریخ بیداری ایرانیان پایان می‌یابد.

• **بداية البلاغه**

دکتر سید ابراهیم دیباجی، چاپ اول:

تهران، سمت، ۱۳۷۶، ۲۴۳+۷ ص،

وزیری.

کتاب در یک مقدمه و دو جزء مباحث معانی و بیان را مطرح کرده است. در مقدمه فصاحت و بلاغت را توضیح می‌دهد و در جزء اول مباحث علم معانی از قبیل خبر و انشاء، مستدالیه، مسند، اطلاق و تقییر، احکام فعل، قصر، وصل و فصل و غیره را بحث می‌کند و در جزء دوم مباحث علم بیان از قبیل تشبیه، حقیقت و مجاز، استعاره و کنایه را توضیح می‌دهد.

• **راهنمای زبانهای باستانی ایران**

دکتر محسن ابوالقاسمی، چاپ اول: تهران،

سمت، ۱۳۷۶، ۳۱۰ ص، وزیری.

در این جلد نویسنده در دو بخش دستور زبان و واژه‌نامه زبان‌های ایرانی باستان و ایران میانه را بررسی می‌کند. در بخش اول، فصل اول آن را به کلیات قواعد دستوری زبان ایران باستان اختصاص داده و فصل دوم را به ایران میانه و در بخش دوم نیز واژه‌ها را بر همین اساس فصل بندی کرده است.

• **اصول و روش ترجمه**

حسین بلا نظر، چاپ اول: تهران،

سمت، ۱۳۷۶، ۱۱۳ ص، وزیری.

نویسنده روش ترجمه از انگلیسی به

فارسی را ضمن چهار بخش با ارائه نمونه‌ها توضیح می‌دهد. در بخش اول به چگونگی بیان مستقیم مطلب در بخش دوم بیان غیر مستقیم، در بخش سوم بیان کنایه‌ای و در بخش چهارم به ساختار جمله می‌پردازد.

• **مقالات مجمع بزرگداشت کمال خجندی**

مجمع بزرگداشت شیخ کمال خجندی،

چاپ اول: تبریز، مجمع بزرگداشت

شیخ کمال خجندی، ۱۳۷۵، ۴۲۴ ص،

وزیری.

شیخ کمال‌الدین خجندی از ستارگان شعر فارسی و تاجیک است. در ششصد و هفتاد و پنجمین سالگرد تولد وی مراسم بزرگداشتی برگزار شد که حاصل آن مجموعه مقالاتی از نویسندگان ایرانی و تاجیک در موضوعاتی بطور عمده هنری-ادبی است.

شعرای پیشین و معاصران کمال، بنیاد مردمی عرفان خجندی، استفاده اشعار کمال خجندی در درس‌های تاجیکان، خجند و خجندیان در آئینه ادب فارسی، چند مقاله از مجموعه این یادنامه‌اند.

• **پژوهشی در شاهنامه**

حسین کریمان / علی میر انصاری، چاپ

اول: تهران، سازمان اسناد ملی ایران،

۱۳۷۵، ۳۹۸ ص، وزیری.

شاهنامه چونان اقیانوس بیکرانی است که هنوز ناشناخته‌های بسیاری دارد. هر کس که به فراخور توش و توان و دانش خود دل به ژرفای آن می‌سپارد، با انبانی پر برمی‌گردد. در این دریای زخار، سخن سرای توس چون گوهر سازی زبردست همه گونه در و گوهر نشانده است. بی‌گمان شاهنامه شناسی و شاهنامه پژوهی، پیشینه‌ای به درازای خود شاهنامه دارد. اخیراً نیز به همت آقای میر انصاری کتابشناس و پژوهشگر ارجمند سازمان اسناد ملی ایران، یکی

دیگر از دفترهای ارزنده شاهنامه پژوهی که دستاورد تحقیقات عالمانه استاد فقید، ادیب، مورخ و محقق معاصر دکتر حسین کریمان است، راهی بازار نشر شده است. ویژگی بارز کتاب موضوع آن یعنی جغرافیای اساطیری ایران است که در این باره منابعی محدود داریم.

دکتر حسین کریمان در این کتاب به سان دیگر آثار ارزشمندش که در زمینه جغرافیای-تاریخی است مانند: ری باستان، تهران در گذشته و حال، قصران، جغرافیای دره رودبار و... با باریک اندیشی و دقتی درخور تحسین، پرده از رازهای ناشناخته شاهنامه برداشته و با تتبعی جانفرسا، جغرافیای اساطیری «ری، تهران، البرز و مازندران» را در پیش روی خواننده نهاده است. کتاب مقدمه ای راهگشا نیز درباره «تاریخ نویسی در ایران باستان تا زمان فردوسی، فراموش شدن هخامنشیان و اشکانیان در تاریخ باستانی ایران و اشارتی به منابع شاهنامه» دارد که ما را با چند و چون تاریخ ایران آشنا می کند.

آنچه بیش از همه این کتاب ارزشمند را وزین و در رده کتاب های مهم و پایه تاریخی جا داده است، یادداشت های سودمند آقای میر انصاری در صد صفحه پایانی کتاب است.

اکنون که سی سال از نگارش «کتابشناسی فردوسی» پژوهش ایرج افشار می گذرد و با توجه به انبوه کتاب ها و مقالاتی که درباره شاهنامه و فردوسی نگارش و چاپ شده است، ضرورت تدوین کتابشناسی فردوسی بیش از پیش نمودی عینی یافته است. امید که به کوشش صاحب همتی این مهم نیز انجام یابد.

تتبع مجموعه ها

• یادمان پروین

سید محمود طباطبایی، چاپ اول: تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۶، ۲۱۰ ص، وزیری. این کتاب مجموعه ۲۷ مقاله و سخنرانی است در منزلت ادبی و اجتماعی شاعر بلند آوازه ایرانی، پروین اعتصامی که در سمینار بزرگداشت وی ایراد شده است.

• معرفت شناسی اسلامی

مؤسسه جهانی اندیشه اسلامی، چاپ اول: تهران، انتشارات ایران و اسلام، ۱۳۷۴، ۱۳۴ ص، وزیری. کتاب در واقع معرفی طرح مؤسسه جهانی اندیشه اسلامی برای اصلاح متدهای اندیشه اسلامی و نیز ارائه طرح معرفت شناسی اسلامی است. در این کتاب گام هایی که مؤسسه مزبور در راه تحقق این هدف برداشته است، تبیین می شود.

• سیمای حله

محمد حسن امانی، چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵، ۲۱۴ ص، رقمی. کتاب، شهر حله را به عنوان شهری علمی و دینی از زاویه جغرافیایی، سیاسی، علمی، آثار تاریخی و فرهنگی به بررسی می کشد.

در جغرافیای تاریخی و سیاسی حاکمیت سلسله ها و طوایف گوناگون بر حله را یادآور می شود. در بخش علمی تعدادی از فقیهان و دانشمندان مسلمان را می آورد در بخشی نیز به شاعران حله می پردازد و در آثار فرهنگی و تاریخی از چندین مقام، مسجد و کتابخانه نام می برد.

• انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی و نظام بین الملل معاونت آموزشی سازمان تبلیغات، چاپ اول: تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۶، ۲۳۵ ص، رقمی.

کتاب مجموعه مقالاتی درباره جنگ است که در آن تحرکات سیاسی و نظامی عراق قبل از جنگ، علل پیدایش آن، ابعاد به کارگیری سلاح شیمیایی در جنگ، روند آزادسازی مناطق اشغالی، عملکرد نظام بین الملل در قبال جنگ مزبور و تحولاتی که در نظام یادشده پس از پیروزی قطعنامه به وجود آمده، بررسی شده است.

تتبع متفرقه ها

• یادگیری حرکتی و اجراء اصول تاتمرین

اشمیت- ترجمه: نمازی زاده واعظ موسوی، چاپ اول: تهران، سمت، ۱۳۷۶، ۶+۴۲۷ ص، وزیری.

کتاب به بررسی و تحقیق نظریه های علمی و پژوهشی در زمینه یادگیری و کنترل حرکتی پرداخته و آن را در یازده فصل تنظیم کرده است. کتاب برای دانشجویان رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی مناسب است.

• اختلاف نظر ها در اقتصاد کلان

کریستال و پرایس- دکتر مهدی تقوی، چاپ اول: تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، ۱۳۷۵، ۷+۳۱۰ ص، وزیری.

این کتاب بحث های مهم اقتصاد کلان را در سه بخش بررسی کرده است. نخست زمینه بحث را مطرح می کند و در بخش دوم اختلاف نظر ها درباره اقتصاد کلان از قبیل کینزها، پول گرایان اقتصاد کلاسیک جدید را به میان می کشد و در بخش سوم مسائلی از قبیل نرخ ارز، تورم، مقررات مالی و قوانین پولی را بررسی می کند.